Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (wielka izba)

z dnia 12 maja 2021 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Konwencja wykonawcza do układu z Schengen – Artykuł 54 – Karta praw podstawowych Unii Europejskiej – Artykuł 50 – Zasada ne bis in idem – Artykuł 21 TFUE – Swobodny przepływ osób – Czerwona nota Interpolu – Dyrektywa (UE) 2016/680 – Zgodność z prawem przetwarzania danych osobowych zawartych w takiej nocie

W sprawie C-505/19

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Verwaltungsgericht Wiesbaden (sąd administracyjny w Wiesbaden, Niemcy) postanowieniem z dnia 27 czerwca 2019 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 3 lipca 2019 r., w postępowaniu:

WS

przeciwko

Bundesrepublik Deutschland,

TRYBUNAŁ (wielka izba),

w składzie: K. Lenaerts, prezes, R. Silva de Lapuerta, wiceprezes, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, A. Prechal, M. Ilešič, L. Bay Larsen, A. Kumin i N. Wahl, prezesi izb, T. von Danwitz, F. Biltgen, P.G. Xuereb (sprawozdawca), L.S. Rossi, I. Jarukaitis i N. Jääskinen, sędziowie,

rzecznik generalny: M. Bobek,

sekretarz: M. Krausenböck, administratorka,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 14 lipca 2020 r.,

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

– w imieniu WS – początkowo S. Wolff i J. Adam, a następnie J. Adam i S. Schomburg, Rechtsanwälte,

– w imieniu Bundesrepublik Deutschland – M. Meyer, L. Wehle i A. Hansen, w charakterze pełnomocników,

– w imieniu rządu belgijskiego – początkowo C. Van Lul, M. Van Regemorter, M. Jacobs, C. Pochet, J.-C. Halleux i P.-J. De Grave, a następnie M. Van Regemorter, M. Jacobs, C. Pochet, J.-C. Halleux i P.-J. De Grave, w charakterze pełnomocników,

* Język postępowania: niemiecki.

– w imieniu rządu czeskiego – T. Machovičová, M. Smolek i J. Vláčil, w charakterze pełnomocników,

– w imieniu rządu duńskiego – początkowo J. Nymann-Lindegren, P.Z.L. Ngo i S. Wolff, a następnie J. Nymann-Lindegren i S. Wolff, w charakterze pełnomocników,

– w imieniu rządu niemieckiego – J. Möller i D. Klebs, w charakterze pełnomocników,

– w imieniu rządu greckiego – S. Charitaki, E.-M. Mamouna i A. Magrippi, w charakterze pełnomocników,

– w imieniu rządu hiszpańskiego – L. Aguilera Ruiz, w charakterze pełnomocnika,

– w imieniu rządu francuskiego – A.-L. Desjonquères, A. Daniel, D. Dubois i T. Stehelin, w charakterze pełnomocników,

– w imieniu rządu chorwackiego – G. Vidović Mesarek, w charakterze pełnomocnika,

– w imieniu rządu niderlandzkiego – M.K. Bulterman i H.S. Gijzen, w charakterze pełnomocników,

– w imieniu rządu polskiego – B. Majczyna, w charakterze pełnomocnika,

– w imieniu rządu rumuńskiego – początkowo C.-R. Canțăr, S.-A. Purza i E. Gane, a następnie E. Gane i S.-A. Purza, w charakterze pełnomocników,

– w imieniu rządu fińskiego – M. Pere, w charakterze pełnomocnika,

– w imieniu rządu Zjednoczonego Królestwa – Z. Lavery, w charakterze pełnomocnika, którą wspierał C. Knight, barrister,

– w imieniu Komisji Europejskiej – par M. Wasmeier, D. Nardi i H. Kranenborg, w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 19 listopada 2020 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 54 Konwencji wykonawczej do układu z Schengen z dnia 14 czerwca 1985 roku między rządami państw Unii Gospodarczej Beneluksu, Republiki Federalnej Niemiec oraz Republiki Francuskiej w sprawie stopniowego znoszenia kontroli na wspólnych granicach, podpisanej w Schengen w dniu 19 czerwca 1990 r., która weszła w życie w dniu 26 marca 1995 r. (Dz.U. 2000, L 239, s. 19, zwanej dalej „KWUS"), art. 50 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „kartą"), art. 21 TFUE, a także dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/680 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez właściwe organy do celów zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych i wykonywania kar, w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylającej decyzję ramową Rady 2008/977/WSiSW (Dz.U. 2016, L 119, s. 89), w szczególności art. 4 ust. 1 lit. a) i art. 8 ust. 1 tej dyrektywy.

2 Wniosek ten został przedstawiony w ramach sporu pomiędzy WS a Bundesrepublik Deutschland (Republiką Federalną Niemiec) reprezentowaną przez Bundeskriminalamt (federalne biuro policji kryminalnej, Niemcy) (zwane dalej „BKA") w przedmiocie środków, jakie Republika Federalna Niemiec powinna przedsięwziąć w celu ochrony WS przed negatywnymi skutkami, jakie opublikowanie na wniosek państwa trzeciego czerwonej noty wydanej przez Międzynarodową Organizację Policji Kryminalnej (Interpol) mogłoby wywrzeć na wykonywanie przez WS prawa do swobodnego przemieszczania się.

Ramy prawne

Prawo międzynarodowe

Statut Interpolu

3 Artykuł 2 lit. a) statutu Interpolu, przyjętego w 1956 r. w Wiedniu oraz zmienionego ostatnio w 2017 r. (zwanego dalej „statutem Interpolu"), stanowi, że Interpol ma w szczególności na celu „zapewniać i rozwijać jak najszerszą wzajemną pomoc wszystkich służb policji kryminalnej, w granicach praw obowiązujących w poszczególnych państwach i w duchu Powszechnej deklaracji praw człowieka".

4 Artykuł 31 tego statutu stanowi:

„Dla osiągnięcia celów [Interpolu] potrzebna jest [mu] stała i aktywna współpraca je[go] członków, którzy powinni dokładać wszelkich starań, zgodnych z obowiązującym w ich państwach prawem, aby w należyty sposób uczestniczyć w jej działaniach".

Zasady Interpolu dotyczące przetwarzania danych

5 Artykuł 1 pkt 7 zasad Interpolu dotyczących przetwarzania danych, przyjętych w 2011 r. i zmienionych ostatnio w 2019 r. (zwanych dalej „zasadami Interpolu dotyczącymi przetwarzania danych"), przewiduje:

„Do celów niniejszych zasad stosuje się następujące definicje:

[…]

7. »centralne biuro krajowe«: każdy organ wyznaczony przez państwo [członkowskie Interpolu], którego zadaniem jest pełnienie funkcji łącznikowych przewidzianych w art. 32 [statutu Interpolu]".

6 Artykuł 73 tych zasad, zatytułowany: „System not Interpolu", w ust. 1 stanowi:

„Na system not Interpolu składają się: zestaw oznaczonych różnymi kolorami not publikowanych w konkretnych celach oraz noty specjalne publikowane w ramach szczególnego mechanizmu współpracy, nienależące do poprzednich kategorii".

7 Zgodnie z art. 80 tych zasad, zatytułowanym „Wykonywanie not":

„1. Centralne biura krajowe przekazują:

a) wszystkim właściwym organom swoich państw, bez zbędnej zwłoki i zgodnie z ustawodawstwem krajowym, wszystkie dane zawarte w otrzymanych notach, a także aktualizacje tych not;

[…]”.

8 Artykuł 82 tych samych zasad, zatytułowany „Cel czerwonych not”, przewiduje:

„Czerwone noty są publikowane na wniosek centralnego biura krajowego lub podmiotu międzynarodowego posiadającego uprawnienia w zakresie dochodzenia i ścigania w sprawach karnych w celu ustalenia miejsca pobytu osoby poszukiwanej, jej zatrzymania, aresztowania lub ograniczenia jej możliwości przemieszczania się, na potrzeby ekstradycji, wydania lub dokonania innej zgodnej z prawem czynności”.

9 Artykuł 83 zasad Interpolu dotyczących przetwarzania danych, zatytułowany „Zasady szczególne dotyczące publikacji czerwonych not”, stanowi w ust. 2, że czerwoną notę można opublikować tylko wtedy, gdy przekazane elementy prawne, w tym sygnatura ważnego nakazu aresztowania lub orzeczenia sądowego mającego ten sam skutek, są wystarczające.

10 Artykuł 87 tych zasad, zatytułowany „Działania, jakie należy podjąć w razie ustalenia miejsca pobytu osoby poszukiwanej”, przewiduje:

„W razie ustalenia miejsca pobytu osoby, której dotyczy czerwona nota, należy podjąć następujące działania:

a) Państwo, w którym ustalono miejsce pobytu osoby poszukiwanej:
   i. o fakcie ustalenia miejsca pobytu osoby poszukiwanej natychmiast informuje wnioskujące centralne biuro krajowe lub podmiot międzynarodowy oraz sekretariat generalny – z zastrzeżeniem ograniczeń wynikających z jego ustawodawstwa krajowego i mających zastosowanie traktatów międzynarodowych;
   ii. podejmuje wszelkie działania na mocy jego ustawodawstwa krajowego i mających zastosowanie traktatów międzynarodowych, w tym tymczasowe zatrzymanie osoby poszukiwanej lub nadzorowanie lub ograniczenie jej przemieszczania się.

b) Wnioskujące centralne biuro krajowe lub podmiot międzynarodowy podejmuje działania natychmiast po uzyskaniu informacji, że miejsce pobytu osoby poszukiwanej zostało ustalone w innym państwie, a w szczególności czuwa nad szybkim przekazaniem, na wniosek państwa, w którym zostało ustalone miejsce pobytu osoby poszukiwanej, lub sekretariatu generalnego, i w terminach określonych dla konkretnego przypadku, danych i dokumentów potwierdzających.

[…]”.

Prawo Unii

KWUS

11 Artykuł 54 KWUS, który znajduje się w rozdziale 3, zatytułowanym „Stosowanie zasady ne bis in idem”, tytułu III tej konwencji, stanowi:

„Osoba, której proces zakończył się wydaniem prawomocnego wyroku na obszarze jednej umawiającej się strony, nie może być ścigana na obszarze innej umawiającej się strony za ten sam czyn, pod warunkiem że została nałożona i wykonana kara lub jest ona w trakcie wykonywania, lub nie może być już wykonana na mocy przepisów prawnych skazującej umawiającej się strony”.

12 Zgodnie z art. 57 ust. 1 i 2 KWUS:

„1. W przypadku gdy umawiająca się strona oskarży osobę o popełnienie przestępstwa, a właściwe władze tej umawiającej się strony mają powody, aby przypuszczać, że oskarżenie dotyczy tych samych czynów, w odniesieniu do których proces danej osoby został ostatecznie zakończony prawomocnym wyrokiem w innej umawiającej się stronie, władze powyższe, jeśli uznają to za stosowne, żądają istotnych informacji od właściwych władz umawiającej się strony, na której terytorium wyrok został wydany.

2. Żądane informacje przekazywane są niezwłocznie oraz są brane pod uwagę przy dalszych działaniach podejmowanych w prowadzonym postępowaniu".

Porozumienie między Unią Europejską a Stanami Zjednoczonymi Ameryki o ekstradycji

13 Porozumienie między Unią Europejską a Stanami Zjednoczonymi Ameryki o ekstradycji z dnia 25 czerwca 2003 r. (Dz.U. 2003, L 181, s. 27 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 19, t. 6, s. 161; sprostowanie Dz.U. 2008, L 193, s. 20, zwane dalej „porozumieniem UE–USA") nie przewiduje – z wyjątkiem art. 13 porozumienia, dotyczącego kary śmierci – własnych podstaw odmowy ekstradycji.

14 Artykuł 17 tego porozumienia, zatytułowany „Stosunek do obowiązujących przepisów prawnych", stanowi:

„1. Niniejsze porozumienie nie wyklucza powoływania się przez państwo wezwane na podstawy do odmowy odnoszące się do kwestii nieregulowanych niniejszym porozumieniem, która jest dopuszczalna na mocy obowiązującego dwustronnego traktatu o ekstradycji między państwem członkowskim a Stanami Zjednoczonymi Ameryki.

2. W przypadku gdy zasady konstytucyjne lub ostateczne orzeczenia sądowe wiążące państwo wezwane mogą stanowić przeszkodę dla wypełnienia przez nie obowiązku ekstradycyjnego, a rozwiązanie tej kwestii nie jest przewidziane w niniejszym porozumieniu lub w obowiązującym dwustronnym traktacie, odbywają się konsultacje między państwem wezwanym i wzywającym".

Dyrektywa 2016/680

15 Motywy 2, 25 i 64 dyrektywy 2016/680 mają następujące brzmienie:

„(2) Zasady i przepisy dotyczące ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem ich danych osobowych powinny – niezależnie od ich obywatelstwa czy miejsca zamieszkania – przestrzegać ich podstawowych praw i wolności, zwłaszcza prawa do ochrony danych osobowych. Niniejsza dyrektywa ma przyczyniać się do tworzenia przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości.

[…]

(25) Wszystkie państwa członkowskie należą do [Interpolu]. Aby wypełnić swoją misję, Interpol otrzymuje, przechowuje i przekazuje dane osobowe w celu wspierania właściwych organów w zapobieganiu i zwalczaniu przestępczości międzynarodowej. W związku z tym należy wzmocnić współpracę między Unią a Interpolem poprzez promowanie sprawnej wymiany danych osobowych, jednocześnie zapewniając poszanowanie podstawowych praw i wolności w przypadku automatycznego przetwarzania danych osobowych. Gdy dane osobowe są przekazywane przez Unię Interpolowi oraz państwom, które oddelegowały swoich przedstawicieli do Interpolu, zastosowanie powinna mieć niniejsza dyrektywa, w szczególności przepisy o międzynarodowym przekazywaniu danych. […]

[…]

(64) Państwa członkowskie powinny zapewnić, by dane były przekazywane do państwa trzeciego lub organizacji międzynarodowej tylko wtedy, gdy jest to konieczne dla zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych i wykonywania kar, w tym dla ochrony przed zagrożeniami dla bezpieczeństwa publicznego i zapobiegania takim zagrożeniom, oraz gdy administrator w państwie trzecim lub w organizacji międzynarodowej jest organem właściwym w rozumieniu niniejszej dyrektywy. […] Przekazanie takie może nastąpić w przypadkach, w których Komisja [Europejska] zdecydowała, że dane państwo trzecie lub organizacja międzynarodowa zapewniają odpowiedni stopień ochrony, gdy wprowadzono odpowiednie zabezpieczenia lub gdy mają zastosowanie wyjątki w konkretnych sytuacjach. Przekazując dane osobowe z Unii administratorom, podmiotom przetwarzającym lub innym odbiorcom w państwach trzecich lub organizacjom międzynarodowym, nie należy jednak obniżać stopnia ochrony osób fizycznych przewidzianego w Unii na mocy niniejszej dyrektywy, także w przypadkach dalszego przekazywania danych osobowych z państwa trzeciego lub organizacji międzynarodowej administratorom lub podmiotom przetwarzającym w tym samym lub w innym państwie trzecim lub tej samej lub innej organizacji międzynarodowej”.

16 Artykuł 1 ust. 1 tej dyrektywy stanowi:

„Niniejsza dyrektywa ustanawia przepisy o ochronie osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez właściwe organy do celów zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych i wykonywania kar, w tym ochrony przed zagrożeniami dla bezpieczeństwa publicznego i zapobiegania takim zagrożeniom”.

17 Zgodnie z art. 2 ust. 1 rzeczonej dyrektywy „ma [ona] zastosowanie do przetwarzania danych osobowych przez właściwe organy do celów określonych w art. 1 ust. 1”.

18 Artykuł 3 pkt 2 i 7 tej dyrektywy stanowi:

„Na użytek niniejszej dyrektywy:

[…]

2) »przetwarzanie« oznacza operację lub zestaw operacji wykonywanych na danych osobowych lub zestawach danych osobowych w sposób zautomatyzowany lub niezautomatyzowany, takie jak zbieranie, utrwalanie, organizowanie, porządkowanie, przechowywanie, adaptowanie lub modyfikowanie, pobieranie, przeglądanie, wykorzystywanie, ujawnianie poprzez przesłanie, rozpowszechnianie lub innego rodzaju udostępnianie, dopasowywanie lub łączenie, ograniczanie, usuwanie lub niszczenie;

[…]

7) »właściwy organ« oznacza:
   a) organ publiczny właściwy do zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych lub wykonywania kar, w tym ochrony przed zagrożeniami dla bezpieczeństwa publicznego i zapobiegania takim zagrożeniom; lub
   b) inny organ lub podmiot, któremu prawo państwa członkowskiego powierza sprawowanie władzy publicznej i wykonywanie uprawnień publicznych do celów zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych i wykonywania kar, w tym ochrony przed zagrożeniami dla bezpieczeństwa publicznego i zapobiegania takim zagrożeniom”.

19 Artykuł 4 dyrektywy 2016/680, zatytułowany „Zasady dotyczące przetwarzania danych osobowych”, przewiduje:

„1. Państwa członkowskie zapewniają, by dane osobowe były:

a) przetwarzane zgodnie z prawem i rzetelnie;

b) zbierane w konkretnych, wyraźnych i uzasadnionych celach i nieprzetwarzane w sposób niezgodny z tymi celami;

c) adekwatne, stosowne i nienadmierne do celów, dla których są przetwarzane;

[…]”.

20 Artykuł 7 tej dyrektywy, zatytułowany „Rozróżnianie pomiędzy danymi osobowymi i weryfikacja jakości danych osobowych”, w ust. 3 stanowi:

„Jeżeli okaże się, że przesłano dane nieprawidłowe, lub że dane osobowe przesłano niezgodnie z prawem, należy o tym bezzwłocznie powiadomić odbiorcę. W takim przypadku dane osobowe należy sprostować, usunąć lub ograniczyć ich przetwarzanie zgodnie z art. 16”.

21 Artykuł 8 rzeczonej dyrektywy, zatytułowany „Zgodność przetwarzania z prawem”, stanowi:

„1. Państwa członkowskie zapewniają, by przetwarzanie było zgodne z prawem wyłącznie wówczas i w zakresie, w jakim jest ono niezbędne do wykonania zadania realizowanego przez właściwy organ w celach określonych w art. 1 ust. 1 oraz ma podstawę w prawie Unii lub prawie państwa członkowskiego.

2. Prawo państwa członkowskiego regulujące przetwarzanie w zakresie stosowania niniejszej dyrektywy określa co najmniej powody przetwarzania, dane osobowe mające podlegać przetwarzaniu oraz cele przetwarzania”.

22 Artykuł 16 tej samej dyrektywy, zatytułowany „Prawo do sprostowania lub usunięcia danych osobowych oraz ograniczenia ich przetwarzania”, w ust. 2 przewiduje:

„Państwa członkowskie nakładają na administratora wymóg usunięcia bez zbędnej zwłoki danych osobowych i zapewniają, by osoba, której dane dotyczą, miała prawo uzyskać od administratora usunięcie bez zbędnej zwłoki jej danych osobowych, jeżeli przetwarzanie narusza przepisy przyjęte na podstawie art. 4, 8 i 10, lub jeżeli dane osobowe muszą zostać usunięte w celu wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na administratorze”.

23 Rozdział V dyrektywy 2016/680, zatytułowany „Przekazywanie danych osobowych do państw trzecich lub organizacji międzynarodowych” obejmuje art. 35–40 i reguluje w szczególności warunki, w których dane osobowe mogą być przekazywane do państw trzecich lub do organizacji międzynarodowych.

24 Artykuł 36 tej dyrektywy, zatytułowany „Przekazywanie na podstawie decyzji stwierdzającej odpowiedni stopień ochrony”, stanowi w ust. 1, że państwa członkowskie zapewniają, by przekazanie danych osobowych do państwa trzeciego lub organizacji międzynarodowej mogło nastąpić wtedy, gdy Komisja stwierdzi, że to państwo trzecie, terytorium lub przynajmniej jeden sektor w tym państwie trzecim, lub dana organizacja międzynarodowa zapewniają odpowiedni stopień ochrony.

25 Artykuł 37 tej dyrektywy, zatytułowany „Przekazywanie z zastrzeżeniem odpowiednich zabezpieczeń”, przewiduje w ust. 1, że w braku takiej decyzji państwa członkowskie zapewniają, by dane osobowe mogły być przekazane do państwa trzeciego lub organizacji międzynarodowej, jeżeli w prawnie

wiążącym akcie wprowadzono odpowiednie zabezpieczenia ochrony danych osobowych lub administrator ocenił wszystkie okoliczności związane z przekazaniem danych osobowych i stwierdził, że istnieją odpowiednie zabezpieczenia ochrony danych osobowych.

26 Artykuł 40 tej samej dyrektywy, zatytułowany „Międzynarodowa współpraca na rzecz ochrony danych osobowych", stanowi, że Komisja i państwa członkowskie podejmują wobec państw trzecich i organizacji międzynarodowych odpowiednie działania, w szczególności na rzecz wypracowania mechanizmów współpracy międzynarodowej ułatwiających skuteczne egzekwowanie przepisów o ochronie danych osobowych oraz na rzecz zapewnienia wzajemnej pomocy międzynarodowej w egzekwowaniu przepisów o ochronie danych osobowych.

Prawo niemieckie

27 Paragraf 153a ust. 1 Strafprozessordnung (kodeksu postępowania karnego, zwanego dalej „StPO") przewiduje, w odniesieniu do przestępstw podlegających karze grzywny lub karze pozbawienia wolności, której dolna granica jest niższa niż rok, możliwość tymczasowego odstąpienia przez prokuratora, co do zasady za zgodą sądu właściwego do wszczęcia postępowania głównego oraz za zgodą osoby, przeciwko której toczy się postępowanie karne, od wniesienia publicznego aktu oskarżenia, z równoczesnym nałożeniem na tę osobę warunków i nakazów, takich jak zapłata określonej kwoty na rzecz organizacji charytatywnej lub skarbu państwa, jeżeli te warunki i nakazy mogą uzasadniać brak interesu publicznego w ściganiu przestępstwa oraz jeżeli nie stoi temu na przeszkodzie stopień zawinienia sprawcy. Ten sam paragraf przewiduje, że jeżeli podejrzany wywiąże się ze wspomnianych warunków i nakazów, dane zachowanie nie podlega już ściganiu karnemu jako przestępstwo w rozumieniu tego przepisu.

28 Zgodnie z § 3 ust. 1 Gesetz über das Bundeskriminalamt und die Zusammenarbeit des Bundes und der Länder in kriminalpolizeilichen Angelegenheiten [ustawy o federalnym biurze policji kryminalnej i współpracy między państwem federalnym a landami w sprawach dotyczących policji kryminalnej) z dnia 1 czerwca 2017 r. (BGBl. 2017 I, s. 1354) BKA jest centralnym krajowym biurem Republiki Federalnej Niemiec właściwym do współpracy z Interpolem.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

29 W 2012 r., na wniosek właściwych organów Stanów Zjednoczonych Ameryki, Interpol opublikował czerwoną notę dotyczącą WS (zwaną dalej „czerwoną notą dotyczącą WS"), będącego obywatelem Niemiec, w celu ustalenia miejsca jego pobytu oraz aresztowania go, zatrzymania lub ograniczenia mu możliwości przemieszczania się w celu ewentualnej ekstradycji do Stanów Zjednoczonych. Ta czerwona nota została opublikowana na podstawie nakazu aresztowania wydanego przez właściwe organy Stanów Zjednoczonych Ameryki w związku, między innymi, z zarzutami korupcji przeciwko WS.

30 Zdaniem sądu odsyłającego, Verwaltungsgericht Wiesbaden (sądu administracyjnego w Wiesbaden, Niemcy), Staatsanwaltschaft München I (prokuratura w Monachium I, Niemcy) wszczęła przeciwko WS dochodzenie o te same czyny, których dotyczyła czerwona nota, jeszcze przed jej opublikowaniem. Dochodzenie to zostało umorzone postanowieniem z dnia 27 stycznia 2010 r., po zapłaceniu przez WS określonej kwoty zgodnie z § 153a ust. 1 StPO. Zdaniem sądu odsyłającego w odniesieniu do czynów, których dotyczy sprawa w postępowaniu głównym, w Niemczech prawo oskarżyciela publicznego do oskarżenia wygasło.

31 W 2013 r., w następstwie wymiany informacji z WS, BKA doprowadziło do opublikowania przez Interpol addendum do czerwonej noty dotyczącej WS, w której wskazano, że zdaniem BKA do czynów objętych tą notą ma zastosowanie zasada ne bis in idem, zgodnie z którą nikt nie może być dwukrotnie ścigany za to samo przestępstwo.

32 W 2017 r. WS złożył do sądu odsyłającego skargę przeciwko Republice Federalnej Niemiec, którą reprezentuje BKA. WS wniósł o zobowiązanie tego państwa członkowskiego do podjęcia wszelkich niezbędnych działań zmierzających do usunięcia czerwonej noty. Zdaniem WS istnienie dotyczącej go czerwonej noty uniemożliwia mu udanie się, bez ryzyka zatrzymania, do państwa członkowskiego lub państwa będącego stroną Układu między rządami państw Unii Gospodarczej Beneluksu, Republiki Federalnej Niemiec oraz Republiki Francuskiej w sprawie stopniowego znoszenia kontroli na wspólnych granicach, podpisanego w Schengen w dniu 14 czerwca 1985 r. (Dz.U. 2000, L 239, s. 13) (zwanego dalej „umawiającym się państwem") innego niż Republika Federalna Niemiec, ponieważ wskutek opublikowania tej noty państwa członkowskie i umawiające się państwa umieściły jego nazwisko w swoich bazach osób poszukiwanych. Zdaniem WS, po pierwsze, sytuacja ta jest niezgodna z art. 54 KWUS i art. 21 TFUE, a po drugie – wszelkie przetwarzanie przez organy państw członkowskich jego danych osobowych zawartych w czerwonej nocie stanowi w konsekwencji naruszenie przepisów dyrektywy 2016/680.

33 Sąd odsyłający zauważa, że przetwarzanie danych osobowych zawartych w czerwonej nocie wydanej przez Interpol podlega regulacji z art. 4 ust. 1 i art. 8 ust. 1 dyrektywy 2016/680. Jak wskazuje ten sąd, z tego ostatniego przepisu wynika, że takie przetwarzanie jest zgodne z prawem wyłącznie w zakresie, w jakim, po pierwsze, jest ono niezbędne do wykonania zadania realizowanego przez właściwy organ w celach określonych w art. 1 ust. 1 tej dyrektywy oraz, po drugie, ma podstawę w prawie Unii lub prawie państwa członkowskiego. W niniejszej sprawie przetwarzanie danych osobowych WS zawartych w dotyczącej go czerwonej nocie mogłoby być zgodne z prawem tylko wtedy, gdyby było zgodne z art. 54 KWUS w związku z art. 50 karty i art. 21 TFUE.

34 Z utrwalonego orzecznictwa wynika bowiem zdaniem tego sądu, że zasada ne bis in idem zawarta w art. 50 karty oraz w art. 54 KWUS ma na celu uniknięcie – w przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości przewidzianej w art. 3 ust. 2 TUE – sytuacji, w której osoba, której proces zakończył się wydaniem prawomocnego wyroku w państwie członkowskim lub w umawiającym się państwie, jest ścigana, gdy wykonuje swoje prawo do swobodnego przemieszczania się, za te same czyny, za które została już prawomocnie skazana w innym państwie członkowskim lub w innym umawiającym się państwie.

35 Ponadto z orzecznictwa Trybunału wynika, że art. 21 TFUE ma zastosowanie w dziedzinie ekstradycji nawet w stosunkach między państwem członkowskim i państwem trzecim. Zdaniem sądu odsyłającego to samo powinno mieć miejsce w sytuacji, gdy organizacja międzynarodowa, taka jak Interpol, działa jako pośrednik, publikując na wniosek państwa trzeciego czerwoną notę w celu zatrzymania osoby lub ograniczenia jej przemieszczania się – w celu ekstradycji do tego państwa trzeciego. Jedynie taka wykładnia zakresu zastosowania art. 21 TFUE pozwoliłaby na usunięcie przeszkód w swobodnym przemieszczaniu się obywateli Unii wynikających z ryzyka ekstradycji do państwa trzeciego po pobycie w państwie członkowskim innym niż ich państwo pochodzenia, która to ekstradycja byłaby niezgodna z prawem, gdyż opierałaby się na oskarżeniu naruszającym prawo Unii w świetle zakazu podwójnej karalności za te same czyny.

36 Zdaniem sądu odsyłającego fakt wprowadzenia do baz osób poszukiwanych danych osobowych zawartych w czerwonej nocie Interpolu stanowi przetwarzanie danych osobowych w rozumieniu art. 2 ust. 1 dyrektywy 2016/680 w związku z art. 1 ust. 1 tej dyrektywy. Tymczasem, jako że przetwarzanie danych osobowych zawartych w takiej nocie jest zgodne z prawem tylko wtedy, gdy jest zgodne z art. 54 KWUS w związku z art. 50 karty i art. 21 TFUE, listy gończe zarejestrowane bazach osób poszukiwanych państw członkowskich w następstwie opublikowania wspomnianej noty powinny zatem, skoro przetwarzanie to nie jest zgodne z art. 54 KWUS w związku z art. 50 karty i art. 21 ust. 1 TFUE, zostać usunięte zgodnie z art. 7 ust. 3 i art. 16 dyrektywy 2016/680.

37 Sąd odsyłający wskazuje, że Komisja i państwa członkowskie najwyraźniej nie skorzystały – w odniesieniu do Interpolu – z możliwości, jaką oferuje art. 40 dyrektywy 2016/680, polegającej na przyjęciu zasad współpracy międzynarodowej w dziedzinie ochrony danych osobowych względem

państw trzecich i organizacji międzynarodowych. Ponadto art. 36 i 37 tej dyrektywy dotyczą jedynie przekazywania danych osobowych Interpolowi, a nie przekazywania takich danych przez Interpol państwom członkowskim. Zdaniem sądu odsyłającego dyrektywa ta zawiera zatem lukę prawną, którą należy wypełnić. Okoliczność, że Interpol przekazuje państwom członkowskim dane osobowe zawarte w czerwonych notach, mimo że do czynów, których dotyczą te noty, ma zastosowanie zasada ne bis in idem, oraz nie czuwa nad tym, by dane te zostały bezzwłocznie usunięte, gdy ich przetwarzanie jest niezgodne z prawem, wzbudza poważne wątpliwości co do wiarygodności tej organizacji w zakresie ochrony danych osobowych.

38 W przekonaniu sądu odsyłającego rozstrzygnięcie sporu w postępowaniu głównym zależy zatem od wykładni art. 54 KWUS, art. 50 karty, art. 21 ust. 1 TFUE, a także przepisów dyrektywy 2016/680. W sytuacji gdyby zasada ne bis in idem stosowała się w niniejszej sprawie, powodując niezgodność z prawem dalszego zamieszczania w krajowych bazach osób poszukiwanych listu gończego przeciwko WS, wydanego przez państwo trzecie i przekazanego w drodze czerwonej noty Interpolu, państwa członkowskie nie mogłyby bowiem przetwarzać danych osobowych figurujących w tej nocie. W konsekwencji listy gończe przeciwko WS, zarejestrowane w bazach osób poszukiwanych państw członkowskich w następstwie opublikowania wspomnianej czerwonej noty powinny zostać usunięte, co zagwarantowałoby WS wykonywanie swobody przemieszczania się w Unii i w strefie Schengen.

39 W tych okolicznościach Verwaltungsgericht Wiesbaden (sąd administracyjny w Wiesbaden) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy art. 54 KWUS w związku z art. 50 karty należy interpretować w ten sposób, że zabronione jest wszczęcie postępowania karnego w odniesieniu do tego samego czynu we wszystkich [umawiających się państwach], jeżeli niemiecka prokuratura umorzy wszczęte postępowanie karne po spełnieniu przez oskarżonego określonych warunków, a w szczególności po uiszczeniu określonej kwoty pieniędzy ustalonej przez prokuraturę?

2) Czy z art. 21 ust. 1 TFUE wynika, że zakazuje się państwom członkowskim wykonywania nakazów aresztowania wydanych przez państwa trzecie w ramach organizacji międzynarodowej takiej jak [Interpol], jeżeli osoba, przeciwko której skierowany został wniosek o zatrzymanie, jest obywatelem Unii Europejskiej, a państwo członkowskie, którego obywatelstwo osoba ta posiada, zgłosiło obawy co do zgodności tego wniosku z zakazem podwójnego karania za te same czyny owej międzynarodowej organizacji, a tym samym również innym państwom członkowskim?

3) Czy art. 21 ust. 1 TFUE wyklucza już choćby wszczęcie postępowania karnego i tymczasowe zatrzymanie w państwach członkowskich, których dana osoba nie jest obywatelem, jeżeli jest to sprzeczne z zakazem podwójnego karania za te same czyny?

4) Czy art. 4 ust. 1 lit. a) oraz art. 8 ust. 1 dyrektywy 2016/680 w związku z art. 54 KWUS oraz art. 50 karty należy interpretować w ten sposób, że państwa członkowskie są zobowiązane do wydania przepisów, które zagwarantują, że w przypadku procedury prowadzącej do wygaśnięcia prawa oskarżyciela publicznego do oskarżenia zabronione będzie, we wszystkich [umawiających się państwach], dalsze przetwarzanie czerwonych not Interpolu, które mogą prowadzić do wszczęcia kolejnego postępowania karnego?

5) Czy organizacja międzynarodowa taka jak Interpol dysponuje określonym poziomem ochrony danych, jeżeli nie została wydana decyzja stwierdzająca odpowiedni poziom ochrony danych zgodnie z art. 36 dyrektywy 2016/680 lub nie istnieją odpowiednie zabezpieczenia w rozumieniu art. 37 [tej] dyrektywy?

6) Czy państwa członkowskie mogą dalej przetwarzać dane, które zostały zamieszczone przez państwa trzecie w liście gończym (»czerwonej nocie«) Interpolu tylko wtedy, gdy państwo trzecie rozesłało w drodze tego listu gończego wniosek o zatrzymanie i ekstradycję oraz złożyło wniosek o zatrzymanie, który nie narusza prawa europejskiego, w szczególności zakazu podwójnego karania za te same czyny?".

Postępowanie przed Trybunałem

40 Sąd odsyłający wystąpił o rozpoznanie niniejszego odesłania prejudycjalnego w trybie pilnym przewidzianym w art. 107 regulaminu postępowania przed Trybunałem.

41 Stwierdziwszy między innymi, że WS nie jest pozbawiony wolności, w dniu 12 lipca 2019 r., na wniosek sędziego sprawozdawcy i po wysłuchaniu rzecznika generalnego, Trybunał odmówił uwzględnienia tego wniosku.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie dopuszczalności

42 Dopuszczalność wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym kub niektórych z pytań przedłożonych przez sąd odsyłający została zakwestionowana przez znaczną część zainteresowanych podmiotów, które złożyły uwagi na piśmie lub uczestniczyły w rozprawie.

43 Po pierwsze, rząd belgijski twierdzi zasadniczo, że sąd odsyłający nie wskazał wystarczająco dokładnie przedmiotu sporu w postępowaniu głównym, jak również istotnych elementów stanu faktycznego, oraz nie wyjaśnił, z jakich powodów powziął wątpliwości co do wykładni przepisów prawa Unii wymienionych w postanowieniu odsyłającym, co stanowi naruszenie art. 94 lit. a) i c) regulaminu postępowania.

44 Po drugie, rząd grecki twierdzi, że z postanowienia odsyłającego nie wynika, że WS wykonywał prawo do swobodnego przemieszczania się na podstawie art. 21 TFUE, a zatem kwestia, czy doszło do naruszenia tego prawa, jest hipotetyczna. Z postanowienia tego nie wynika też, że dane osobowe WS, zawarte w dotyczącej go czerwonej nocie, zostały – w następstwie prawdopodobnego przekazania tej noty przez Interpol właściwym organom państw członkowskich Interpolu – utrwalone w bazach osób poszukiwanych państw członkowskich.

45 Po trzecie, zdaniem Republiki Federalnej Niemiec, rządu niemieckiego i rządu czeskiego, pytania postawione przez sąd odsyłający mają charakter czysto hipotetyczny, ponieważ nie wykazują żadnego związku ze sporem w postępowaniu głównym między WS a Republiką Federalną Niemiec. Pytania te dotyczą bowiem wyłącznie obowiązków, jakie miałyby spoczywać na państwach członkowskich innych niż Republika Federalna Niemiec.

46 Po czwarte, rządy belgijski, czeski, niemiecki i niderlandzki zauważają, że sąd odsyłający – jako sąd niemiecki – nie jest właściwy do decydowania, jakie działania wobec WS powinny podejmować, lub odmówić ich podjęcia, państwa inne niż Republika Federalna Niemiec.

47 Po piąte, rządy belgijski i czeski, jak również Komisja, twierdzą, że pytanie piąte, dotyczące poziomu ochrony danych osobowych zapewnianego przez Interpol, jest niedopuszczalne, ponieważ dotyczy sytuacji hipotetycznej.

48 Po szóste wreszcie, Republika Federalna Niemiec, rządy belgijski, niemiecki i hiszpański, jak również rząd Zjednoczonego Królestwa uważają, że w każdym razie, w następstwie usunięcia przez Interpol w dniu 5 września 2019 r. czerwonej noty dotyczącej WS, pytania prejudycjalne stały się bezprzedmiotowe, a zatem są niedopuszczalne.

49 Należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem art. 267 TFUE przyznaje sądom krajowym szerokie uprawnienie do występowania do Trybunału, jeżeli uważają, że w toczącej się przed nimi sprawie pojawiają się kwestie dotyczące interpretacji lub oceny ważności postanowień prawa Unii koniecznych dla rozpoznania przez nie sporu, oraz że mogą one skorzystać z tego uprawnienia w każdej chwili w trakcie postępowania, kiedy uznają to za stosowne (wyrok z dnia 26 czerwca 2019 r., Addiko Bank, C-407/18, EU:C:2019:537, pkt 35 i przytoczone tam orzecznictwo).

50 Podobnie Trybunał wielokrotnie przypominał, że pytania skierowane przez sądy krajowe, które dotyczą wykładni prawa Unii, korzystają z domniemania posiadania znaczenia dla sprawy. Odmowa wydania przez Trybunał rozstrzygnięcia w przedmiocie takich pytań jest możliwa tylko wtedy, gdy jest oczywiste, że wykładnia prawa Unii, o którą wnioskowano, nie ma żadnego związku ze stanem faktycznym lub przedmiotem sporu w postępowaniu głównym, gdy problem jest natury hipotetycznej bądź gdy Trybunał nie dysponuje elementami stanu faktycznego albo prawnego, które są konieczne do udzielenia użytecznej odpowiedzi na pytania, które zostały mu przedstawione (wyroki: z dnia 10 grudnia 2018 r., Wightman i in., C-621/18, EU:C:2018:999, pkt 27 i przytoczone tam orzecznictwo; z dnia 26 czerwca 2019 r., Addiko Bank, C-407/18, EU:C:2019:537, pkt 36).

51 Co się tyczy dopuszczalności wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, należy przypomnieć w pierwszej kolejności, że z art. 94 lit. a) i c) regulaminu postępowania wynika, że wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym powinien zawierać, poza sformułowaniem pytań skierowanych do Trybunału, zwięzłe omówienie przedmiotu sporu oraz istotnych okoliczności faktycznych sprawy, jakie ustalił sąd odsyłający, lub co najmniej wskazanie okoliczności faktycznych, na jakich oparte są pytania, oraz omówienie powodów, dla których sąd odsyłający rozpatruje kwestię wykładni lub ważności określonych przepisów prawa Unii, jak również związku, jaki dostrzega on między tymi przepisami a uregulowaniami krajowymi, które znajdują zastosowanie w postępowaniu głównym.

52 W niniejszej sprawie wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym spełnia wymogi określone w tym przepisie. Wniosek ten przedstawia bowiem, choć w sposób zwięzły, niezbędne informacje dotyczące istotnych okoliczności faktycznych sprawy oraz przedmiotu sporu w postępowaniu głównym, mianowicie, po pierwsze, istnienie przeszkody, wynikającej zdaniem sądu odsyłającego z opublikowania czerwonej noty dotyczącej WS oraz utrwalenia w krajowych bazach osób poszukiwanych jego danych osobowych zawartych w tej nocie, w wykonywaniu przez WS prawa do swobodnego przemieszczania się w państwach członkowskich oraz umawiających się państwach innych niż Republika Federalna Niemiec, a także, po drugie, starania podjęte przez WS w celu usunięcia tej przeszkody w drodze skargi przeciwko temu ostatniemu państwu członkowskiemu. Ponadto sąd odsyłający sprecyzował, jak wspomniano w pkt 37 niniejszego wyroku, powody, które skłoniły go do przedłożenia Trybunałowi wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, oraz związek, jaki jego zdaniem istnieje między przepisami prawa Unii wskazanymi w tym wniosku a sporem w postępowaniu głównym.

53 Należy ponadto zauważyć, że wszystkie zainteresowane podmioty uczestniczące w postępowaniu przed Trybunałem miały możliwość skutecznego przedstawienia swoich uwag w przedmiocie pytań postawionych przez sąd odsyłający w świetle istotnych okoliczności faktycznych sprawy oraz przedmiotu sporu, tak jak zostały one opisane we wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym.

54 W drugiej kolejności okoliczność, że z postanowienia odsyłającego wynika, że nie wydaje się, by po opublikowaniu czerwonej noty dotyczącej WS wykonywał on prawo do swobodnego przemieszczania się na podstawie art. 21 ust. 1 TFUE, nie oznacza, że problem wskazany w pytaniu jest hipotetyczny. Z informacji przedstawionych przez sąd odsyłających wynika bowiem, że rozpatrywaną przez niego skargę WS wniósł właśnie w tym celu, by stworzyć konieczne warunki umożliwiające mu wykonywanie prawa do swobodnego przemieszczania się bez narażania się na ryzyko, że w państwie członkowskim, do którego zamierza się udać, zostanie zatrzymany z powodu istnienia tej noty.

55 Ponadto, jeżeli chodzi o dyrektywę 2016/680, to o ile prawdą jest, że we wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym nie powołano się na dowody, które wykazałyby, że w następstwie opublikowania przez Interpol czerwonej noty dotyczącej WS jego dane osobowe zawarte w tej nocie rzeczywiście zostały utrwalone w bazach osób poszukiwanych innych niż bazy prowadzone przez Republikę Federalną Niemiec, o tyle jednak należy zauważyć, że nie do pomyślenia jest, by państwa członkowskie Interpolu, do których zaliczają się wszystkie państwa członkowskie i wszystkie umawiające się państwa, mogły wywiązać się z wyrażonego w art. 31 statutu Interpolu obowiązku „stałej i aktywnej współpracy" z tą organizacją w odniesieniu do osób poszukiwanych czerwoną notą Interpolu, nie utrwalając we własnych bazach osób poszukiwanych danych osobowych tych osób zawartych takiej nocie, chyba że zaistnieją uzasadnione powody, by tego nie czynić.

56 Ponadto z art. 80 zasad Interpolu dotyczących przetwarzania danych wynika, że kiedy Interpol publikuje czerwoną notę, centralne biura krajowe tej organizacji przekazują wszystkie dane zawarte w takiej nocie, wśród których figurują dane osobowe osoby, której nota dotyczy, wszystkim właściwym organom swego państwa członkowskiego. Tymczasem żadna informacja przekazana Trybunałowi w ramach niniejszego postępowania nie pozwala wątpić, że takie przekazanie miało miejsce w państwach członkowskich, jeśli chodzi o dane osobowe WS zawarte w dotyczącej go czerwonej nocie.

57 W trzeciej kolejności fakt, że pytania prejudycjalne dotyczą wyłącznie obowiązków ciążących na państwach członkowskich i umawiających się państwach innych niż Republika Federalna Niemiec, nie oznacza, że pytania te nie mają związku ze sprawą w postępowaniu głównym. Mimo bowiem że spór dotyczy podnoszonego obowiązku Republiki Federalnej Niemiec, a zatem organów niemieckich, polegającego na ochronie WS przed negatywnymi skutkami, jakie dotycząca go czerwona nota Interpolu może wywrzeć na jego prawo do swobodnego przemieszczania się, to istnienie i zakres tego obowiązku mogą zależeć od ewentualnych obowiązków, jakie ciążą na państwach członkowskich i umawiających się państwach w odniesieniu do osoby objętej czerwoną notą Interpolu, w sytuacji gdy może znaleźć zastosowanie zasada ne bis in idem, w tym w zakresie przetwarzania danych osobowych zawartych w takiej nocie w rozumieniu dyrektywy 2016/680.

58 W czwartej kolejności, ponieważ – jak wynika z poprzedniego punktu – skarga w postępowaniu głównym jest skierowana wyłącznie przeciwko Republice Federalnej Niemiec, a zatem przeciwko właściwym organom niemieckim, dopuszczalności wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym nie można podważać na tej podstawie, że sąd odsyłający nie jest właściwy do wydania rozstrzygnięcia w przedmiocie obowiązków ciążących na organach innych państw członkowskich. Zadaniem tego sądu w ramach postępowania głównego będzie bowiem rozstrzygnięcie wyłącznie kwestii obowiązków ciążących na Republice Federalnej Niemiec i na organach niemieckich.

59 W piątej i ostatniej kolejności, o ile prawdą jest, że w następstwie usunięcia przez Interpol czerwonej noty dotyczącej WS, co miało miejsce w dniu 5 września 2019 r., ustała przeszkoda, jaką mogła ona stanowić w przemieszczaniu się WS, o tyle należy jednak wskazać, ze sąd odsyłający poinformował Trybunał, w odpowiedzi z dnia 11 listopada 2019 r. na pytanie Trybunału o potencjalne konsekwencje tego usunięcia dla wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, że WS wyraził zamiar przekształcenia swojej skargi w skargę o ustalenie (*Feststellungsklage*), by domagać się ustalenia, że Republika Federalna Niemiec ma obowiązek podjęcia wszelkich niezbędnych działań, po pierwsze, w celu uniknięcia sytuacji, w której Interpol opublikuje kolejną czerwoną notą dotyczącą tych samych

czynów co wskazane w czerwonej nocie dotyczącej WS, a po drugie – w celu usunięcia ewentualnej kolejnej czerwonej noty, w wypadku gdyby została opublikowana przez Interpol. Sąd ten wskazuje, że żądania skargi w postępowaniu głównym można również odczytać w ten sposób, że jest to od tej pory skarga o ustalenie niezgodności z prawem (*Fortsetzungsfeststellungsklage*).

60 W tej kwestii sąd odsyłający uściślił ponadto, że przedmiot sporu w postępowaniu głównym nadal istnieje oraz że w wypadku każdej ze skarg, o których mowa w punkcie poprzedzającym, odpowiedź na postawione pytania nadal jest niezbędna dla rozstrzygnięcia tego sporu.

61 Należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału w ramach ustanowionej w art. 267 TFUE współpracy między Trybunałem i sądami krajowymi wyłącznie do sądu krajowego, przed którym zawisł spór i który powinien przyjąć na siebie odpowiedzialność za mające zapaść orzeczenie sądowe, należy dokonanie oceny, w świetle szczególnych okoliczności sprawy, konieczności wydania orzeczenia w trybie prejudycjalnym po to, aby tenże sąd krajowy był w stanie wydać swoje orzeczenie (wyrok z dnia 26 października 2017 r., Argenta Spaarbank, C-39/16, EU:C:2017:813, pkt 37 i przytoczone tam orzecznictwo).

62 Jeżeli chodzi o dopuszczalność poszczególnych pytań prejudycjalnych, należy stwierdzić, w odniesieniu do pytań od pierwszego do czwartego oraz pytania szóstego, że w świetle względów przedstawionych przez sąd odsyłający nie jest oczywiste, że wnioskowana przez ten sąd wykładnia prawa Unii nie ma żadnego związku ze stanem faktycznym lub przedmiotem sporu w postępowaniu głównym w stanie, w jakim ten spór się znajduje po usunięciu czerwonej noty dotyczącej WS, co nastąpiło w dniu 5 września 2019 r., ani że problem poruszony we wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym stał się w następstwie tego usunięcia hipotetyczny.

63 Wynika stąd, że pytania od pierwszego do czwartego oraz pytanie szóste należy uznać za dopuszczalne.

64 Inaczej rzecz się przedstawia w wypadku pytania piątego. Poprzez pytanie to sąd odsyłający zmierza bowiem w istocie do ustalenia, czy Interpol dysponuje poziomem ochrony danych osobowych wystarczającym, by organy podlegające przepisom dyrektywy 2016/680 mogły przekazywać te dane tej organizacji. Tymczasem sąd odsyłający w żaden sposób nie wyjaśnił, dlaczego odpowiedź Trybunału na to pytanie jest niezbędna do rozstrzygnięcia sporu w postępowaniu głównym.

65 Z art. 87 zasad Interpolu dotyczących przetwarzania danych wynika bez wątpienia, że państwo członkowskie, na którego terytorium ustalono miejsce pobytu osoby poszukiwanej czerwoną notą, natychmiast informuje wnioskujący organ oraz Interpol, z zastrzeżeniem ograniczeń wynikających z ustawodawstwa tego państwa i mających zastosowanie traktatów międzynarodowych. W takim zakresie czerwona nota wydana przez Interpol może zatem skutkować przekazaniem danych osobowych z określonego państwa do Interpolu. Sąd odsyłający nie odnosi się jednak do tej sytuacji, którego wątpliwości co do wiarygodności Interpolu w zakresie ochrony danych osobowych opierają się wyłącznie na fakcie, że organizacja ta przekazała takie dane państwom członkowskim poprzez czerwoną notę dotyczącą WS i utrzymywała tę notę w dniu wystąpienia z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, mimo że – zdaniem sądu odsyłającego – zastosowanie znajdowała zasada ne bis in idem.

66 W tych okolicznościach, skoro wykładnia prawa Unii wnioskowana w pytaniu piątym oczywiści nie ma żadnego związku z przedmiotem sporu w postępowaniu głównym, należy uznać je za niedopuszczalne.

Co do istoty

W przedmiocie pytań od pierwszego do trzeciego

67 Poprzez swoje pytania od pierwszego do trzeciego, które należy rozpatrzyć łącznie, sąd odsyłający zmierza w istocie do ustalenia, czy art. 54 KWUS w związku z art. 50 karty i art. 21 ust. 1 TFUE w związku z art. 50 karty stoją na przeszkodzie tymczasowemu zatrzymaniu przez organy umawiającego się państwa lub organy państwa członkowskiego osoby, której dotyczy czerwona nota opublikowana przez Interpol na wniosek państwa trzeciego, jeżeli, po pierwsze, przeciwko tej osobie toczyło się już w umawiającym się państwie lub państwie członkowskim postępowanie karne, które zostało umorzone przez prokuratora po spełnieniu przez zainteresowaną osobę określonych warunków, oraz, po drugie, organy tego umawiającego się państwa lub tego państwa członkowskiego poinformowały Interpol, że postępowanie to dotyczyło tych samych czynów, które zostały wskazane w rzeczonej czerwonej nocie.

68 Tytułem wstępu należy zauważyć, że z art. 87 zasad Interpolu dotyczących przetwarzania danych wynika, że kiedy osoba, której dotyczy czerwona nota, zostanie zlokalizowana w państwie członkowskim Interpolu, państwo to powinno dokonać tymczasowego zatrzymania osoby poszukiwanej lub nadzorować lub ograniczyć jej przemieszczanie się, pod warunkiem że środki te są dozwolone na mocy jego ustawodawstwa krajowego i mających zastosowanie traktatów międzynarodowych.

69 Artykuł 54 KWUS stoi na przeszkodzie temu, by umawiające się państwo ścigało osobę za te same czyny, w odniesieniu do których został już wobec niej wydany prawomocny wyrok w innym umawiającym się państwie, pod warunkiem, w wypadku skazania, że kara została wykonana lub jest ona w trakcie wykonywania, lub nie może być już wykonana na mocy przepisów prawnych tego ostatniego państwa.

70 Ponadto, jak wynika z art. 54 KWUS i z art. 50 karty, zasada ne bis in idem wynika z tradycji konstytucyjnych wspólnych zarówno państwom członkowskim, jak i umawiającym się państwom. Artykuł 54 KWUS należy zatem interpretować w związku z art. 50 karty, którego istoty zapewnia on poszanowanie (wyrok z dnia 24 października 2018 r., XC i in., C-234/17, EU:C:2018:853, pkt 14 i przytoczone tam orzecznictwo).

71 Jeżeli chodzi o art. 21 ust. 1 TFUE, to stanowi on, że każdy obywatel Unii ma prawo do swobodnego przemieszczania się i przebywania na terytorium państw członkowskich, z zastrzeżeniem ograniczeń i warunków ustanowionych w traktatach i w środkach przyjętych w celu ich wykonania.

72 W celu udzielenia odpowiedzi na pytania od pierwszego do trzeciego należy zatem zbadać, po pierwsze, czy zasada ne bis in idem może również mieć zastosowanie do rozstrzygnięcia organu innego niż sąd karny oraz, po drugie, czy osoba, której dotyczy to rozstrzygnięcie, która zostaje później tymczasowo zatrzymana w związku z dotyczącą jej czerwoną notą opublikowaną przez Interpol, może być uważana za osobę „ściganą” w rozumieniu art. 54 KWUS i doznającą z tego powodu ograniczenia swobodnego przemieszczania się niezgodnego z art. 21 ust. 1 TFUE – w wypadku obu tych artykułów w związku z art. 50 karty – jeżeli możliwość zastosowania zasady ne bis in idem nie jest wykazana, lecz organy państwa członkowskiego lub umawiającego się państwa poinformowały właściwe organy innych państw członkowskich lub umawiających się państw o swoich wątpliwościach co zgodności z tą zasadą nowego postępowania karnego, do którego odnosi się rzeczona nota.

73 W pierwszej kolejności, jeżeli chodzi o kwestię, czy zasada ne bis in idem może również mieć zastosowanie w przypadku rozstrzygnięcia organu innego niż sąd karny, Trybunał orzekł już, że zasadę ne bis in idem, zapisaną w art. 54 KWUS, stosuje się również do postępowań związanych z wygaśnięciem prawa oskarżyciela publicznego do oskarżenia, takich jak postępowanie

w trybie § 153a StPO, w których prokuratura umawiającego się państwa kończy postępowanie karne wszczęte przez to państwo bez udziału sądu, jeżeli podejrzany wywiązał się z określonych obowiązków, a w szczególności zapłacił określoną kwotę pieniędzy ustaloną przez prokuraturę (wyrok z dnia 11 lutego 2003 r., Gözütok i Brügge, C-187/01 i C-385/01, EU:C:2003:87, pkt 22, 27, 48), pod warunkiem że rozstrzygnięcie to opiera się na ocenie istoty sprawy (zob. podobnie wyrok z dnia 10 marca 2005 r., Miraglia, C-469/03, EU:C:2005:156, pkt 34, 35).

74 Tymczasem, jak wynika z informacji przedstawionych przez sąd odsyłający, przeciwko WS toczyło się w Niemczech postępowanie karne, które zostało prawomocnie umorzone postanowieniem z dnia 27 stycznia 2010 r., po zapłaceniu przez WS określonej kwoty zgodnie z § 153a ust. 1 StPO. Wynika stąd, że zasada ne bis in idem, zapisana zarówno w art. 54 KWUS, jak i w art. 50 karty, może mieć zastosowanie w odniesieniu do czynów, których dotyczy to postanowienie.

75 W drugiej kolejności, jeżeli chodzi o kwestię, czy art. 54 KWUS może stanowić przeszkodę dla tymczasowego zatrzymania osoby, której dotyczy czerwona nota Interpolu, należy przypomnieć, że postanowienie to stoi na przeszkodzie temu, by osoba, której proces zakończył się prawomocnym wyrokiem w jednym z umawiających się państw, była „ścigana” przez inne umawiające się państwo.

76 W tej kwestii należy zauważyć, że art. 54 KWUS sam w sobie nie umożliwia udzielenia odpowiedzi na pytanie, czy osoba, której dotyczy czerwona nota Interpolu, która zostaje tymczasowo zatrzymana, może być uważana za osobę „ściganą” w rozumieniu tego postanowienia.

77 Jednak z utrwalonego orzecznictwa wynika, że podczas dokonywania wykładni przepisu prawa Unii należy brać pod uwagę nie tylko jego brzmienie, lecz także kontekst, w jakim został on umieszczony, oraz cele regulacji, której stanowi on część (zob. w szczególności wyrok z dnia 17 kwietnia 2018 r., Egenberger, C-414/16, EU:C:2018:257, pkt 44 i przytoczone tam orzecznictwo).

78 Jeżeli chodzi o kontekst art. 54 KWUS, należy zauważyć, ze art. 50 karty, którym umieszcza zasadę ne bis in idem wśród praw podstawowych Unii, stanowi, że nikt nie może być ponownie sądzony lub ukarany w postępowaniu karnym za ten sam czyn zabroniony pod groźbą kary, w odniesieniu do którego zgodnie z ustawą został już uprzednio uniewinniony lub za który został już uprzednio skazany prawomocnym wyrokiem na terytorium Unii. Jak przypomniał Trybunał, z postanowienia tego wynika, ze zasada ne bis in idem zabrania kumulacji zarówno postępowań, jak i sankcji o charakterze karnym w rozumieniu tego artykułu za te same czyny i przeciwko tej samej osobie (wyrok z dnia 20 marca 2018 r., Garlsson Real Estate i in., C-537/16, EU:C:2018:193, pkt 27 i przytoczone tam orzecznictwo).

79 Jeżeli chodzi o cel art. 54 KWUS, to z orzecznictwa wynika, że zasada ne bis in idem w tym postanowieniu ma na celu uniknięcie – w przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości – sytuacji, gdy osoba, której proces zakończył się wydaniem prawomocnego wyroku, jest ścigana za te same czyny na terytorium kilku umawiających się państw, a to w celu zagwarantowania pewności prawa poprzez poszanowanie orzeczeń organów publicznych, które stały się prawomocne, w braku harmonizacji lub zbliżenia przepisów prawa karnego państw członkowskich. W tym względzie art. 54 KWUS należy bowiem interpretować w związku z art. 3 ust. 2 TUE, zgodnie z którym Unia zapewnia swoim obywatelom przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości bez granic wewnętrznych, w której zagwarantowana jest swoboda przepływu osób, w powiązaniu z właściwymi środkami w odniesieniu między innymi do zapobiegania i zwalczania przestępczości (wyrok z dnia 29 czerwca 2016 r., Kossowski, C-486/14, EU:C:2016:483, pkt 44, 46 i przytoczone tam orzecznictwo). Dokładniej z orzecznictwa tego wynika, że osoba, w stosunku do której został wydany prawomocny wyrok, powinna mieć prawo do swobodnego przemieszczania się bez obawy, że o ten sam czyn może zostać przeciwko niej wszczęte nowe postępowanie karne w innym umawiającym się państwie (wyrok z dnia 28 września 2006 r., Gasparini i in., C-467/04, EU:C:2006:610, pkt 27 i przytoczone tam orzecznictwo).

80 W tym względzie art. 54 KWUS w sposób konieczny zakłada, że pomiędzy umawiającymi się państwami istnieje wzajemne zaufanie co do systemów sądownictwa karnego i że każde z tych państw akceptuje stosowanie prawa karnego obowiązującego w innych umawiających się państwach, nawet jeśli zastosowanie własnego prawa krajowego prowadziłoby do innego rozwiązania. To wzajemne zaufanie wymaga, by odnośne właściwe organy drugiego umawiającego się państwa zaakceptowały prawomocne rozstrzygnięcie wydane na terytorium pierwszego umawiającego się państwa w takiej postaci, w jakiej zostało ono przekazane tym organom (wyrok z dnia 29 czerwca 2016 r., Kossowski, C-486/14, EU:C:2016:483, pkt 50, 51).

81 Jednakże z orzecznictwa wynika również, że wspomniane wzajemne zaufanie może prawidłowo funkcjonować wyłącznie w sytuacji, gdy drugie umawiające się państwo jest w stanie – na podstawie dokumentów przekazanych przez pierwsze umawiające się państwo – upewnić się, że dane rozstrzygnięcie właściwych organów tego pierwszego państwa członkowskiego stanowi rzeczywiście prawomocne rozstrzygnięcie zawierające ocenę sprawy co do istoty (wyrok z dnia 29 czerwca 2016 r., Kossowski, C-486/14, EU:C:2016:483, pkt 52).

82 Wynika stąd, że organy umawiającego się państwa mają obowiązek powstrzymania się od samodzielnego ścigania osoby za określone czyny lub wspierania państwa trzeciego w ściganiu takiej osoby poprzez jej tymczasowe zatrzymanie jedynie wówczas, gdy jest oczywiste, że w innym umawiającym się państwie proces takiej osoby zakończył się wydaniem prawomocnego wyroku obejmującego te same czyny w rozumieniu art. 54 KWUS, a zatem znajduje zastosowanie zasada ne bis in idem.

83 Jak wskazał zasadniczo rzecznik generalny w pkt 94 opinii, wykładnia ta znajduje potwierdzenie w art. 57 KWUS, zgodnie z którym organy umawiającego się państwa, w którym osoba została oskarżona o popełnienie przestępstwa, mogą – jeśli mają powody, aby przypuszczać, że oskarżenie dotyczy tych samych czynów, w odniesieniu do których proces danej osoby został ostatecznie zakończony prawomocnym wyrokiem w innym umawiającym się państwie – zażądać od właściwych organów tego ostatniego państwa dodatkowych informacji, koniecznych w celu ustalenia, czy znajduje zastosowanie zasada ne bis in idem. Z postanowienia tego wynika bowiem, że sama możliwość zastosowania tej zasady nie jest wystarczająca, by uniemożliwić umawiającemu się państwu ściganie danej osoby.

84 Tymczasowe zatrzymanie osoby, której dotyczy czerwona Interpolu opublikowana na wniosek państwa trzeciego, może, w sytuacji gdy istnieje wątpliwość co do możliwości stosowania zasady ne bis in idem, stanowić etap niezbędny do dokonania koniecznych sprawdzeń w tej kwestii, z jednoczesnym uniknięciem ryzyka, że dana osoba zbiegnie i w ten sposób uniknie ewentualnego ścigania we wspomnianym państwie trzecim za czyny, w odniesieniu do których nie została prawomocnie osądzona przez jedno z umawiających się państw. Wynika stąd, że w takiej sytuacji art. 54 KWUS nie stoi na przeszkodzie takiemu tymczasowemu zatrzymaniu, pod warunkiem że jest ono niezbędne w celu dokonania takich sprawdzeń.

85 Ta sama wykładnia nasuwa się w odniesieniu do art. 21 ust. 1 TFUE w związku z art. 50 karty.

86 O ile tymczasowe zatrzymanie stanowi niewątpliwie ograniczenie prawa zainteresowanego do swobodnego przemieszczania się, o tyle należy jednak uznać je – w sytuacji gdy możliwość stosowania zasady ne bis in idem pozostaje niepewna, za usprawiedliwione prawnie uzasadnionym celem polegającym na uniknięciu bezkarności tej osoby, który to cel, jak orzekł Trybunał, wpisuje się w kontekst przewidzianej w art. 3 ust. 2 TUE przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości bez granic wewnętrznych, w której zagwarantowana jest swoboda przepływu osób (zob. podobnie wyroki: z dnia 6 września 2016 r., Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, pkt 36, 37; a także z dnia 2 kwietnia 2020 r., Ruska Federacija, C-897/19 PPU, EU:C:2020:262, pkt 60).

87 Takie tymczasowe zatrzymanie może bowiem ułatwić prowadzenie postępowania karnego przeciwko tej osobie po jej ewentualnej ekstradycji do państwa trzeciego, na którego wniosek została opublikowana dotycząca jej czerwona nota, w przypadku gdyby zasada ne bis in idem nie stanęła temu na przeszkodzie. Trybunał orzekł już, że ekstradycja jest procedurą zmierzającą właśnie do zwalczania bezkarności osoby przebywającej na terytorium innym niż terytorium, na którym popełniła zarzucane jej przestępstwo, umożliwiającą tym samym zapobieganie temu, aby osoby, które popełniły przestępstwa na terytorium danego państwa i opuściły to terytorium, były bezkarne (wyrok z dnia 2 kwietnia 2020 r., Ruska Federacija, C-897/19 PPU, EU:C:2020:262, pkt 61 i przytoczone tam orzecznictwo).

88 Wynika stąd, że zarówno organy umawiającego się państwa, jak i organy państw członkowskich mogą dokonać tymczasowego zatrzymania osoby, której dotyczy czerwona nota opublikowana przez Interpol, a ta swoboda przysługuje dopóty, dopóki nie zostanie wykazane, że zastosowanie znajduje zasada ne bis in idem.

89 Natomiast jeżeli gdy organy umawiającego się państwa lub państwa członkowskiego, do którego przemieszcza się ta osoba, dowiedzą się, że w innym umawiającym się państwie lub państwie członkowskim zapadło prawomocne orzeczenie sądowe stwierdzające stosowanie zasady ne bis in dem w odniesieniu do czynów, których dotyczy czerwona nota, ewentualnie uzyskają od właściwych organów umawiającego się państwa lub państwa członkowskiego konieczne informacje, z których wynika, że prawo oskarżyciela publicznego do wniesienia oskarżenia o te same czyny wygasło, to zarówno wzajemne zaufanie, którego istnienie między umawiającymi się państwami zakłada przypomniany w pkt 80 niniejszego wyroku art. 54 KWUS w związku z art. 50 karty, jak i prawo do swobodnego przemieszczania się gwarantowane w art. 21 ust. 1 TFUE w związku z art. 50 karty stoją na przeszkodzie tymczasowemu zatrzymaniu tej osoby przez te organy, lub ewentualnie utrzymaniu tego zatrzymania.

90 Jeżeli bowiem chodzi, po pierwsze, o art. 54 KWUS, to tymczasowe zatrzymanie należy w takiej sytuacji postrzegać jako środek zmierzający już nie do sprawdzenia, czy spełnione są przesłanki stosowania zasady ne bis in idem, lecz do zapewnienia skutecznego prowadzenia postępowania karnego przeciwko danej osobie w państwie trzecim, na którego wniosek została opublikowana przedmiotowa czerwona nota, ewentualnie po ekstradycji tej osoby do tego państwa.

91 Jeżeli chodzi, po drugie, o art. 21 ust. 1 TFUE w związku z art. 50 karty, to spowodowane tymczasowym zatrzymaniem ograniczenie prawa osoby, której dotyczy czerwona nota, do swobodnego przemieszczania się nie byłoby w sytuacji takiej jak opisana w pkt 89 niniejszego wyroku usprawiedliwione prawnie uzasadnionym celem polegającym na unikaniu ryzyka bezkarności, gdyby wobec tej osoby został wydany prawomocny wyrok o czyny wskazane w czerwonej nocie.

92 W celu zapewnienia w takiej sytuacji skuteczności (effet utile) art. 54 KWUS w związku z art. 50 karty i art. 21 ust. 1 TFUE w związku z art. 50 karty państwa członkowskie i umawiające się państwa powinny zapewnić dostępność środków prawnych umożliwiających zainteresowanym osobom uzyskanie prawomocnego orzeczenia sądowego stwierdzającego stosowanie zasady ne bis in idem, takiego jak wspomniane w pkt 89 niniejszego wyroku.

93 Wykładni art. 54 KWUS w związku z art. 50 karty i art. 21 ust. 1 TFUE w związku z art. 50 karty zawartej w pkt 89–91 niniejszego wyroku nie podważają argumenty niektórych rządów biorących udział w postępowaniu przed Trybunałem, zgodnie z którymi art. 54 KWUS ma zastosowanie jedynie w strefie Schengen, a zasada ne bis in idem nie jest bezwzględną podstawą uzasadniającą odmowę ekstradycji na mocy porozumienia UE–USA.

94 Po pierwsze bowiem, mimo że art. 54 KWUS nie wiąże oczywiście państwa, które nie zalicza się umawiających się państw, a zatem nie należy do strefy Schengen, należy zauważyć, że tymczasowe zatrzymanie osoby, której dotyczy czerwona nota Interpolu, przez jedno z umawiających się państw

stanowi – nawet jeżeli ta nota została opublikowana na wniosek państwa trzeciego w ramach postępowania karnego wszczętego przez nie przeciwko tej osobie – akt tego umawiającego się państwa, który wpisuje się w ramy postępowania karnego prowadzonego, jak wskazano w pkt 86 i 87 niniejszego wyroku, na terytorium umawiających się państw i który ma równie negatywne skutki dla prawa tej osoby do swobodnego przemieszczania się, co taki sam akt wydany w ramach postępowania karnego toczącego się w całości w tym umawiającym się państwie.

95 Wynika stąd, jak wskazał rzecznik generalny w pkt 60–64 opinii, że jedynie taka wykładnia art. 54 KWUS, zgodnie z którą taki akt umawiającego się państwa wchodzi w zakres pojęcia „ściganie" w rozumieniu tego artykułu, może służyć realizacji celu, do którego osiągnięcia zmierza ten artykuł.

96 Zgodność z prawem czynności jednego z umawiających się państw polegającej na tymczasowym zatrzymaniu osoby, której dotyczy czerwona nota Interpolu, zależy więc od jej zgodności z art. 54 KWUS. W pkt 89 i 90 niniejszego wyroku zobrazowano sytuację, w której takie zatrzymanie narusza to postanowienie.

97 Po drugie, jeżeli chodzi o porozumienie UE–USA, należy stwierdzić, że z pewnością porozumienie to, którego celem zgodnie z jego art. 1 jest poprawa współpracy między Unią a Stanami Zjednoczonymi Ameryki w kontekście relacji między państwami członkowskimi a tym państwem trzecim w zakresie ekstradycji, nie przewiduje wyraźnie, że możliwość zastosowania zasady ne bis in idem miałaby umożliwić państwom członkowskim odmowę ekstradycji żądanej przez Stany Zjednoczone Ameryki.

98 Należy jednak przypomnieć, że sytuacja przedstawiona we wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy tymczasowego zatrzymania osoby, której dotyczy czerwona nota opublikowana przez Interpol na wniosek państwa trzeciego, a nie ekstradycji tej osoby do tego państwa. W celu ustalenia, czy wykładnia art. 54 KWUS przedstawiona w pkt 89 i 90 niniejszego wyroku mogłaby być sprzeczna z prawem międzynarodowym, jest zatem konieczne zbadanie najpierw zawartych w art. 82–87 zasad Interpolu dotyczących przetwarzania danych przepisów odnoszących się do publikowania czerwonych not Interpolu i konsekwencji prawnych takich not.

99 Z art. 87 tych zasad wynika, że państwa członkowskie Interpolu, w sytuacji gdy osoba, której dotyczy czerwona nota Interpolu, zostanie zlokalizowana na ich terytorium, mają obowiązek tymczasowego zatrzymania tej osoby tylko wtedy, gdy taki środek jest „na mocy [ich] ustawodawstwa krajowego i mających zastosowanie traktatów międzynarodowych". W przypadku gdy tymczasowe zatrzymanie osoby, której dotyczy czerwona nota Interpolu, jest niezgodne z prawem Unii, gdyż nota ta dotyczy czynów, do których stosuje się zasada ne bis in idem, państwo członkowskie Interpolu nie uchybiłoby zatem zobowiązaniom ciążącym na nim jako na członku tej organizacji, powstrzymując się od dokonania takiego zatrzymania.

100 Ponadto z orzecznictwa wynika, że choć w braku przepisów prawa Unii regulujących ekstradycję obywateli państw członkowskich do państwa trzeciego państwa te zachowują kompetencję do ustanawiania takich przepisów, to zobowiązane są one do wykonywania tej kompetencji w poszanowaniu prawa Unii, w szczególności zagwarantowanej w art. 21 ust. 1 TFUE swobody przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich (zob. podobnie wyroki: z dnia 13 listopada 2018 r., Raugevicius, C-247/17, EU:C:2018:898, pkt 45; z dnia 2 kwietnia 2020 r., Ruska Federacija, C-897/19 PPU, EU:C:2020:262, pkt 48).

101 W niniejszej sprawie z wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym wynika, że nie zostało wykazane, że czerwona nota dotycząca WS opublikowana przez Interpol w 2012 r. obejmowała swym zakresem te same czyny, których dotyczył jego proces w Niemczech zakończony wydaniem prawomocnego wyroku, w rozumieniu art. 54 KWUS.

102 Należy zatem stwierdzić, że zgodnie z tym, co przedstawiono w pkt 88 niniejszego wyroku, tymczasowe zatrzymanie WS w umawiającym się państwie lub w państwie członkowskim nie narusza na tym etapie ani art. 54 KWUS w związku z art. 50 karty, ani art. 21 ust. 1 TFUE w związku z art. 50 karty.

103 Taki wniosek jest spójny, jak wskazał rzecznik generalny w pkt 98 opinii, z przepisami decyzji ramowej Rady 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi (Dz.U. 2002, L 190, s. 1) i dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/41/UE z dnia 3 kwietnia 2014 r. w sprawie europejskiego nakazu dochodzeniowego w sprawach karnych (Dz.U. 2014, L 130, s. 1).

104 Po pierwsze, mimo że zgodnie z art. 3 pkt 2 decyzji ramowej 2002/584 wykonania europejskiego nakazu aresztowania odmawia się, jeśli z informacji, jakie posiada wykonujący nakaz organ sądowy, wynika, że zastosowanie ma zasada ne bis in idem, to z art. 12 tej decyzji ramowej wynika, że kiedy dana osoba zostaje zatrzymana na podstawie europejskiego nakazu aresztowania, organ sądowy podejmuje decyzję, czy osoba ta powinna pozostać aresztowana, zgodnie z prawem wykonującego nakaz państwa członkowskiego. Wynika stąd, że zatrzymanie danej osoby lub jej aresztowanie jest wykluczone jedynie pod warunkiem ustalenia przez rzeczony organ, że zastosowanie ma zasada ne bis in idem.

105 Po drugie, podczas gdy zgodnie z art. 11 ust. 1 lit. d) dyrektywy 2014/41 wykonania europejskiego nakazu dochodzeniowego pochodzącego od państwa członkowskiego można odmówić w wykonującym państwie członkowskim, jeżeli wykonanie to byłoby sprzeczne z zasadą ne bis in idem, z motywu 17 tej dyrektywy wynika, że ze względu na wstępny charakter postępowania związanego z europejskim nakazem dochodzeniowym jego wykonania nie należy odmawiać, gdy jego celem jest ustalenie, czy istnieje ewentualny konflikt z zasadą ne bis in idem.

106 W świetle powyższych rozważań na pytania od pierwszego do trzeciego należy udzielić następującej odpowiedzi: art. 54 KWUS w związku z art. 50 karty, jak również art. 21 ust. 1 TFUE w związku z art. 50 karty należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie tymczasowemu zatrzymaniu przez organy umawiającego się państwa lub organy państwa członkowskiego osoby, której dotyczy czerwona nota opublikowana przez Interpol na wniosek państwa trzeciego, chyba że w prawomocnym orzeczeniu sądowym wydanym w umawiającym się państwie lub państwie członkowskim stwierdzono, że proces tej osoby zakończył się wydaniem prawomocnego wyroku, odpowiednio w umawiającym się państwie lub w państwie członkowskim, za te same czyny, na których opiera się ta czerwona nota.

W przedmiocie pytań czwartego i szóstego

107 Poprzez pytania czwarte i szóste sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia, czy przepisy dyrektywy 2016/680 w związku z art. 54 KWUS i art. 50 karty należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie przetwarzaniu przez organy państw członkowskich danych osobowych zawartych w czerwonej nocie wydanej przez Interpol, jeżeli proces osoby, której dotyczy czerwona nota, zakończył się wydaniem państwie członkowskim prawomocnego wyroku za te same czyny, na których opiera się czerwona nota, i w konsekwencji ma zastosowanie zasada ne bis in idem.

108 Konkretniej sąd odsyłający zmierza do ustalenia, czy w takim wypadku organy państw członkowskich mogą utrwalać dane osobowe zawarte w takiej czerwonej nocie w swoich bazach osób poszukiwanych lub przechowywać takie utrwalenie, jeżeli już miało ono miejsce.

109 Zgodnie z art. 3 pkt 2 dyrektywy 2016/680 „przetwarzanie” w rozumieniu tej dyrektywy oznacza „operację lub zestaw operacji wykonywanych na danych osobowych lub zestawach danych osobowych w sposób zautomatyzowany lub niezautomatyzowany, takie jak zbieranie, utrwalanie […] ograniczanie, usuwanie lub niszczenie”

110 Zgodnie z art. 2 ust. 1 tej dyrektywy stosuje się ją do przetwarzania danych osobowych przez właściwe organy do celów wymienionych w art. 1 ust. 1 tej dyrektywy, mianowicie do celów zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych i wykonywania kar, w tym ochrony przed zagrożeniami dla bezpieczeństwa publicznego i zapobiegania takim zagrożeniom.

111 Utrwalenie w bazach osób poszukiwanych państwa członkowskiego danych osobowych zawartych w czerwonej nocie Interpolu, dokonane przez organy tego państwa na podstawie prawa krajowego, stanowi zatem przetwarzanie tych danych podlegające dyrektywie 2016/680. To samo dotyczy każdej innej operacji lub zestawu operacji wykonywanych na tych danych w rozumieniu art. 3 pkt 2 tej dyrektywy.

112 Ponadto zgodnie z art. 4 ust. 1 lit. a) i b) dyrektywy 2016/680 państwa członkowskie powinny zapewnić, by dane osobowe były, po pierwsze, przetwarzane zgodnie z prawem i rzetelnie, a po drugie – zbierane w konkretnych, wyraźnych i uzasadnionych celach i nieprzetwarzane w sposób niezgodny z tymi celami. Artykuł 8 ust. 1 tej dyrektywy stanowi, że „przetwarzanie [jest] zgodne z prawem wyłącznie wówczas i w zakresie, w jakim jest ono niezbędne do wykonania zadania realizowanego przez właściwy organ w celach określonych w art. 1 ust. 1 oraz ma podstawę w prawie Unii lub prawie państwa członkowskiego”.

113 Jak wynika z motywu 25 dyrektywy 2016/680, ponieważ Interpol, aby wypełnić swoją misję, otrzymuje, przechowuje i przekazuje dane osobowe w celu wspierania właściwych organów państw członkowskich tej organizacji w zapobieganiu przestępczości międzynarodowej i jej zwalczaniu, należy wzmocnić współpracę między Unią a Interpolem „poprzez promowanie sprawnej wymiany danych osobowych, jednocześnie zapewniając poszanowanie podstawowych praw i wolności w przypadku automatycznego przetwarzania danych osobowych”.

114 Wynika stąd, że przetwarzanie danych osobowych zawartych w czerwonej nocie Interpolu przez właściwe organy państw członkowskich zmierza do osiągnięcia prawnie uzasadnionego celu w rozumieniu art. 4 ust. 1 lit. b) dyrektywy 2016/680.

115 Oczywiście art. 4 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2016/680 przewiduje, że przetwarzanie danych osobowych, by było zgodne z dyrektywą, powinno być zgodne z prawem. Prawdą jest również, jak wskazał sąd odsyłający, że z art. 7 ust. 3 i z art. 16 ust. 2 dyrektywy 2016/680 wynika, że usunięcia danych osobowych można zażądać, co do zasady, jeżeli dane te zostały przesłane w sposób niezgodny z prawem.

116 Jednakże, jak wskazał w istocie rzecznik generalny w pkt 112 opinii, z faktu, że czerwona nota wydana przez Interpol dotyczy czynów, w odniesieniu do których mogłaby znaleźć zastosowanie zasada ne bis in idem, nie można wywodzić, że dane osobowe zawarte w tej nocie zostały przesłane w sposób niezgodny z prawem i że przetwarzanie tych danych należy uważać za niezgodne z prawem.

117 Po pierwsze bowiem, przesłanie rzeczonych danych przez Interpol nie stanowi przetwarzania danych osobowych objętego dyrektywą 2016/680, ponieważ organizacja ta nie jest „właściwym organem” w rozumieniu art. 3 pkt 7 tej dyrektywy. Po drugie, ani wspomniana dyrektywa, ani żadna inna norma prawa Unii nie przewiduje, że przetwarzanie danych osobowych zawartych w czerwonej nocie Interpolu jest wykluczone, jeżeli może mieć zastosowanie zasada ne bis in idem.

118 Tego rodzaju przetwarzanie, które opiera się na właściwych przepisach prawa państw członkowskich, jest również co do zasady niezbędne do wykonania zadania realizowanego przez właściwe organy tych państw w celach określonych w art. 1 ust. 1 dyrektywy 2016/680, w rozumieniu art. 8 ust. 1 tej dyrektywy. Wspomniane właściwe organy, obejmujące zgodnie z art. 3 pkt 7 tej dyrektywy organy publiczne właściwe do zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych lub wykonywania kar, w tym ochrony przed zagrożeniami

dla bezpieczeństwa publicznego i zapobiegania takim zagrożeniom, nie byłyby bowiem w stanie wykonywać swoich zadań, gdyby nie miały możliwości, co do zasady, wprowadzania do krajowych baz osób poszukiwanych danych osobowych określonej osoby zawartych w dotyczącej jej czerwonej nocie oraz dokonywania każdego innego przetwarzania tych danych, które w tym kontekście mogłoby okazać się konieczne.

119 Ponadto, zgodnie z tym, co wyjaśniono w pkt 84 niniejszego wyroku, przetwarzanie przez organy państw członkowskich danych osobowych figurujących w czerwonej nocie Interpolu może – jeżeli brak jest wskazówek pozwalających przypuszczać, że czerwona nota dotyczy czynów, do których stosuje się zasada ne bis in idem – okazać się niezbędne właśnie w celu sprawdzenia, czy taka sytuacja ma miejsce.

120 Należy jednak przypomnieć, że jeżeli zostanie wykazane, poprzez prawomocne orzeczenie sądowe wydane w umawiającym się państwie lub w państwie członkowskim, że czerwona nota Interpolu rzeczywiście dotyczy tych samych czynów, które były przedmiotem procesu osoby, której dotyczy ta nota, zakończonego wydaniem prawomocnego wyroku, i w konsekwencji znajduje zastosowanie zasada ne bis in idem, to – jak wynika z odpowiedzi na pytania od pierwszego do trzeciego oraz biorąc pod uwagę art. 54 KWUS w związku z art. 50 karty – osoba ta nie może być już w państwach członkowskich ścigana za te same czyny, a w konsekwencji nie może być już zatrzymana ze względu na te czyny. Należy więc stwierdzić, że w tych okolicznościach utrwalenie w bazach osób poszukiwanych państw członkowskich danych osobowych zawartych w czerwonej nocie Interpolu nie jest już niezbędne, a zatem zainteresowana osoba powinna móc zażądać od administratora, na podstawie art. 16 ust. 2 dyrektywy 2016/680, usunięcia bez zbędnej zwłoki swoich danych osobowych. Jeżeli jednak to utrwalenie zostaje utrzymane, powinna mu towarzyszyć wzmianka, że osoba ta nie może już być ścigana za te same czyny w państwie członkowskim lub w umawiającym się państwie ze względu na zasadę ne bis in idem.

121 W świetle powyższych rozważań na pytania czwarte i szóste należy udzielić następującej odpowiedzi: przepisy dyrektywy 2016/680 w związku z art. 54 KWUS i z art. 50 karty należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie przetwarzaniu danych osobowych zawartych w czerwonej nocie wydanej przez Interpol, dopóki nie zostanie wykazane, poprzez prawomocne orzeczenie sądowe wydane w umawiającym się państwie lub w państwie członkowskim, że w odniesieniu do czynów, na których opiera się ta nota, ma zastosowanie zasada ne bis in idem, pod warunkiem że takie przetwarzanie spełnia wymogi przewidziane w tej dyrektywie, w szczególności jest niezbędne do wykonania zadania realizowanego przez właściwy organ w rozumieniu art. 8 ust. 1 tej dyrektywy.

W przedmiocie kosztów

122 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (wielka izba) orzeka, co następuje:

1) **Artykuł 54 Konwencji wykonawczej do układu z Schengen z dnia 14 czerwca 1985 r. między rządami państw Unii Gospodarczej Beneluksu, Republiki Federalnej Niemiec oraz Republiki Francuskiej w sprawie stopniowego znoszenia kontroli na wspólnych granicach, podpisanej w Schengen w dniu 19 czerwca 1990 r., która weszła w życie dnia 26 marca 1995 r., w związku z art. 50 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, jak również art. 21 ust. 1 TFUE w związku z art. 50 karty należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie tymczasowemu zatrzymaniu przez organy państwa będącego stroną Układu między rządami państw Unii Gospodarczej Beneluksu, Republiki Federalnej Niemiec oraz**

Republiki Francuskiej w sprawie stopniowego znoszenia kontroli na wspólnych granicach, podpisanego w Schengen w dniu 14 czerwca 1985 r., lub organy państwa członkowskiego osoby, której dotyczy czerwona nota opublikowana przez Międzynarodową Organizację Policji Kryminalnej (Interpol) na wniosek państwa trzeciego, chyba że w prawomocnym orzeczeniu sądowym wydanym w umawiającym się państwie lub państwie członkowskim stwierdzono, że proces tej osoby zakończył się wydaniem prawomocnego wyroku, odpowiednio w państwie będącym stroną tego układu lub w państwie członkowskim, za te same czyny, na których opiera się ta czerwona nota.

2) **Przepisy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/680 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez właściwe organy do celów zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych i wykonywania kar, w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylającej decyzję ramową Rady 2008/977/WSiSW w związku z art. 54 Konwencji wykonawczej do układu z Schengen, podpisanej w dniu 19 czerwca 1990 r., i z art. 50 karty należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie przetwarzaniu danych osobowych zawartych w czerwonej nocie wydanej przez Międzynarodową Organizację Policji Kryminalnej (Interpol), dopóki nie zostanie wykazane, poprzez prawomocne orzeczenie sądowe wydane w państwie będącym stroną Układu między rządami państw Unii Gospodarczej Beneluksu, Republiki Federalnej Niemiec oraz Republiki Francuskiej w sprawie stopniowego znoszenia kontroli na wspólnych granicach, podpisanego w Schengen w dniu 14 czerwca 1985 r. lub w państwie członkowskim, że w odniesieniu do czynów, na których opiera się ta nota, ma zastosowanie zasada ne bis in idem, pod warunkiem że takie przetwarzanie spełnia wymogi przewidziane w tej dyrektywie, w szczególności jest niezbędne do wykonania zadania realizowanego przez właściwy organ w rozumieniu art. 8 ust. 1 tej dyrektywy.**

3) **Piąte pytanie prejudycjalne jest niedopuszczalne.**

Podpisy